

Sygn. akt XV Ca 975/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Wysocki

Sędziowie: SSO Arleta Lewandowska (spr.) SSR del. Paweł Soliński

Protokolant: st. protokolant sądowy Marcin Cieślik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 grudnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa P. P.

przeciwko (...) z siedzibą w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 28 kwietnia 2016 r.

sygn. akt II C 178/15

I. prostuje oczywistą niedokładność w części wstępnej zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce słów „(...)SA” wpisuje: „(...) z siedzibą w W.”;

II. oddala apelację;

III. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

Arleta LewandowskaMichał WysockiPaweł Soliński

UZASADNIENIE

W dniu 28 września 2015r. P. P. wniósł do Sądu Rejonowego (...)w P. pozew przeciwko (...) w W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego dla (...) w W. z dnia 7.09.2010 r., sygn. akt (...), opatrzonego klauzulą wykonalności przez tenże Sąd w dniu 26.11.2010 r. Powód wniósł także o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sadzie Rejonowym w (...) W.. R. H. pod sygn. (...) oraz o zwolnienie od kosztów sądowych i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, iż kwotę na którą wyrok opiewa zapłacił 13 września 2003 r. na rzecz ówczesnego wierzyciela (...)w W. SA.

Postanowieniem z dnia 1.10.2015 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia i zwolnił powoda od ponoszenia kosztów sądowych zgodnie z wnioskiem.

W dniu 2.11.2015 r. do Sądu Rejonowego wpłynęła **odpowiedź na pozew**. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż powództwo jest bezpodstawne w świetle art. 840 k.p.c. Powód nie sformułował i nie wykazał przesłanek koniecznych do uwzględnienia powództwa. Oparł swoje żądanie na okolicznościach, które miały miejsce przed wydaniem tytułu wykonawczego. W istocie powód kieruje żądanie przeciwko wyrokowi, zmierzając do zmiany jego treści – co jest w świetle przepisów prawa w niniejszym postępowaniu niedopuszczalne.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Wyrokiem z 28 kwietnia 2016r. Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.400 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Jako podstawę swojego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 25.11.2009 r. w sprawie (...), Sąd Rejonowy dla (...)w W., w punkcie 1. nakazał pozwanemu P. P. aby zapłacił powodowi (...)w W. kwotę 21.034,41 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 8.041,13 zł od dnia 18.09.2008 r do dnia zapłaty, od kwoty 12.993,28 zł od dnia 2.11.2009 r do dnia zapłaty oraz kwotę 880 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił także, że następnie na podstawie zarzutów pozwanego doszło do wyznaczenia rozprawy i wydania wyroku. Dnia 7.09.2010 r w sprawie (...) Sąd utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty z dnia 25.11.2009 r w sprawie (...). W toku omawianej sprawy pozwany P. P. posługiwał się tą samą argumentacją i środkami dowodowymi co w sprawie niniejszej.

Na podstawie opisanego wyżej tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi P. P. została wszczęta egzekucja w sprawie (...) z wniosku wierzyciela (...) w W.. Należność objęta tytułem wykonawczym nie została w całości wyegzekwowana w toku tegoż postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o twierdzenia stron, a także dokumenty zawarte w aktach egzekucyjnych (...)i (...). Stan faktyczny w zakresie objętym badaniem w niniejszej sprawie pozostawał bezsporny, natomiast spornymi w ocenie powoda pozostawały okoliczności leżące u podstaw rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego dla (...), co z kolei nie mogło podlegać weryfikacji w niniejszym postępowaniu.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie znajduje zastosowanie art. 840 § 1 k.p.c., z którego wynika, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli spełnione zostaną przesłanki wymienione w tym przepisie. Treść pozwu wskazuje, iż powód kwestionuje tytuł wykonawczy będący orzeczeniem sądu, zatem zastosowanie znajduje art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Oznacza to, że zasadność roszczenia stwierdzonego orzeczeniem sądowym może być rozpatrywana tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpiły po wydaniu orzeczenia sądowego, bowiem przepis mówi o chwili po powstaniu tytułu egzekucyjnego. W rzeczywistości mogą to być zdarzenia następujące w okresie po zamknięciu rozprawy. Nie mogą być to zarzuty oparte na zdarzeniach poprzedzających jego wydanie. Zdarzeniami takimi są okoliczności lub fakty, z którymi przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań (np.: wykonanie zobowiązania przez spełnienie świadczenia zgodnie z jego treścią lub zwolnienie z długu), albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego. Sąd Rejonowy podkreślił, że powództwo przeciwegzekucyjne nie może służyć wzruszeniu prawomocnego orzeczenia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny, nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej. Postępowanie ma na celu tylko pozbawienie

orzeczenia jego atrybutu wykonalności. Przedmiotem badania w powództwie przeciwegzekucyjnym może być jedynie okoliczność, czy po powstaniu tytułu egzekucyjnego, nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Sąd Rejonowy zaznaczył, że dłużnik oparł powództwo jedynie na zarzutach dotyczących okoliczności sprzed wydania samego tytułu wykonawczego. Powód nie powoływał się na żadne inne okoliczności mogące świadczyć, iż po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło. Okoliczności wskazane przez powoda mogły być ponoszone w apelacji od wyroku lub ewentualnie we wniosku o przywrócenie terminu do złożenia środka odwoławczego, czego jednak powód nie uczynił.

O kosztach Sąd Rejonowy orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art 98 k.p.c. obciążając nimi w całości powoda i zasadzając od niego na rzecz pozwanego kwotę 2.400 zł z tytułu zwrotu poniesionych przez niego kosztów zastępstwa prawnego. Koszty zostały ustalone na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Sąd Rejonowy zastosował art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, który stanowi, że zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Apelację od wydanego wyroku złożył powód, zaskarżając wyrok w całości. Skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Skarżący podniósł zarzut naruszenia prawa procesowego poprzez pominięcie przez Sąd pierwszej instancji zgłaszanych przez powoda wniosków dowodowych oraz błędną ich interpretację, co doprowadziło do nieprawidłowego ustalenia stanu faktycznego. W uzasadnieniu skarżący przedstawił historię sporu. Zaznaczył, że wbrew ustaleniom Sądu I instancji nie podniósł podczas postępowania zarzutu przedawnienia ponieważ w jego opinii dług nie istnieje. Jedynie hipotetycznie zaznaczył, że gdyby dług istniał to byłby przedawniony. Skarżący odniósł się do fragmentu uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego, w którym Sąd ten podkreślił, że „zasadność roszczenia stwierdzonego orzeczeniem sądowym może być rozpatrywana tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpił po wydaniu orzeczenia sądowego.” Skarżący stanął na stanowisku, iż taka właśnie sytuacja zachodzi w rozpoznawanej sprawie, ponieważ w jego opinii w aktach sprawy (...) nie ma dokumentów potwierdzających dokonanie przez niego spłaty i tamten Sąd nie wydał orzeczenia w oparciu o ten dokument.

W dniu 14.07.2016 r. do Sądu wpłynęła **odpowiedź na apelację**. Pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie apelacji i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy dokonał ustaleń zgodnych z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji i na podstawie art. 382 k.p.c. przyjmuje je za własne.

Sąd pierwszej instancji z poczynionych ustaleń wyprowadził prawidłowe wnioski, które Sąd Okręgowy w całości akceptuje.

Rację ma Sąd Rejonowy, że w rozpoznawanej sprawie zastosowanie znajduje art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. Przy czym z uwagi na to, że sprawa została wszczęta i zakończona przed sądem pierwszej instancji przed 8 września 2016r., powołany przepis znajduje zastosowanie w brzmieniu przed zmianą, która weszła w życie we wskazanej dacie. Wynika to z art. 21 ust.1 ustawy z 10 lipca 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (DZ. U. z 2016r., poz.1358), zgodnie z którym przepisy ustaw zmienionych w art. 2 i 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do postępowań wszczętych po wejściu w życie niniejszej ustawy. Powołany przepis w brzmieniu przed 8 września 2016r. stanowił, że dłużnik może w drodze powództwa żądać

pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Ponieważ tytułem egzekucyjnym zaopatrzonym w klauzulę wykonalności jest orzeczenie sądu, to jest wyrok z dnia 7 września 2010 r. wydany przez Sąd Rejonowy dla (...)w W. w sprawie(...), którym to wyrokiem Sąd utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty z dnia 25 listopada 2009 r w sprawie (...), powód mógł oprzeć swoje powództwo na zdarzeniu, które wystąpiło po powstaniu tytułu egzekucyjnego i wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Zdarzeniami, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane, są: przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (art. 117 § 2 k.c.), odroczenie spełnienia świadczenia oraz rozłożenie świadczenia na raty przez wierzyciela. Do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasło, zalicza się: wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.), wydanie wyroku na korzyść jednego z dłużników solidarnych w następstwie uwzględnienia zarzutu wspólnego dla wszystkich dłużników (art. 375 § 2 k.c.), świadczenie zamiast spełnienia (art. 543 k.c.), niemożliwość świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 k.c.), potrącenie (art. 498 k.c.), odnowienie (art. 506 k.c.), zwolnienie dłużnika z długu przez wierzyciela (art. 508 k.c.), (Ereciński Tadeusz (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V. Postępowanie egzekucyjne, wyd. V, komentarz do art. 840 k.p.c. Lex 2016). Wskazać należy, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności. Prekluzyjny skutek prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r. III CZP 16/12).

W niniejszej sprawie powód opierał swoje powództwo na zarzucie spełnienia świadczenia. Podnosił, że 15 września 2000 r. zawarł umowę kredytową z (...)S. A., z której spłatą pozostawał w zwłoce. W uzasadnieniu pozwu wskazywał, że zapłacił wierzycielowi – (...) S. A. w dniu 12 września 2003 r. całą zaległą kwotę. (...) S. A. stojąc na stanowisku, że dłużnik nie spłacił kredytu we 9 września 2008 r. zbył wierzytelność pozwanemu. Ten po bezskutecznym wezwaniu powoda do zapłaty, wniósł 28 października 2009r. do Sądu Rejonowego dla (...)w W.pozew o zapłatę. Postępowanie nakazowe zakończyło się wydaniem w dniu 25 listopada 2009r. nakazu zapłaty wobec powoda w sprawie (...), który pismem z dnia 19 grudnia 2009 r. wniósł skutecznie zarzuty. Wskazał w nich, że wpłacił na rzecz pierwotnego wierzyciela kwotę 9.654,14 zł. (k. 20 akt sprawy o sygn. (...)). Do akt sprawy (...) powód złożył kserokopie potwierdzenia dokonanej wpłaty w wysokości 9.544,18 zł. (k. 21, 59, 60). Sąd Rejonowy dla (...)w W. przeprowadził dowód z dokumentów zawartych w aktach (k. 90) i wyrokiem z dnia 7 września 2010 r. utrzymał w mocy ww. nakaz zapłaty.

Z powyższego wynika, że powód już przed Sądem prowadzącym postępowanie na skutek wniesionego środka zaskarżenia od nakazu zapłaty z 25 listopada 2009r. wydanego w sprawie (...) podniósł zarzut spełnienia świadczenia. Wynika to wprost z treści samych zarzutów, jak i ze zgromadzonego materiału dowodowego, w tym znajdujących się w aktach kserokopii potwierdzenia wpłaty. Należy więc stwierdzić, że Sąd ten rozpoznał przedmiotowy zarzut dochodząc do wniosku, że jest on niezasadny.

W rozpoznawanej przez Sąd Okręgowy sprawie powód wnosząc powództwo przeciwegzekucyjne powołał się zatem po raz kolejny na ten sam zarzut – spełnienia świadczenia. Mając na uwadze ustalenia stanu faktycznego i powyższe rozważania Sąd odwoławczy stwierdził, że podnoszony przez powoda zarzut nie może zostać uwzględniony i w konsekwencji stanowić podstawy dla orzeczenia o pozbawieniu tytułu wykonawczego wykonalności. Nie została spełniona żadna z przesłanek pozwalających na uwzględnienie powództwa. Nie miało miejsca żadne zdarzenie będące podstawą dla pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, które nastąpiłoby po zamknięciu rozprawy (po 7 września 2010 r.). Nie został także zgłoszony zarzut spełnienia świadczenia, który nie byłby przedmiotem rozpoznania we wcześniejszej sprawie ((...)).

Wskazać należy nadto, że choć powód nie wyartykułował jednoznacznie zarzutu przedawnienia, to z uwagi na treść art. 125 § 1 k.c. nie byłby on zasadny. Zgodnie bowiem z treścią powołanego przepisu roszczenie stwierdzone

prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie II. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie III. wyroku na podstawie art.102 k.p.c.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, określoną w art. 98 k.p.c. powinien nimi zostać obciążony powód. Podnieść jednak należy, że zgodnie z treścią art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Art. 102 k.p.c. urzeczywistnia zasadę słuszności i jako wyjątkowy nie podlega wykładni rozszerzającej. Nie konkretyzuje on pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do sądu, który uwzględniając całokształt okoliczności konkretnej sprawy powinien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości. Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i będąc „na zewnątrz procesu”, np. dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Okoliczności te winny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Niewątpliwie sytuacja majątkowa powoda jest trudna, co skutkowało zwolnieniem go do obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Nadto Sąd Okręgowy miał na uwadze, że powód działając bez profesjonalnego pełnomocnika mógł mieć przekonanie o zasadności wytoczonego powództwa z uwagi na zarzut jaki stanowił jego podstawę. Dodatkowo wskazać należy, że nakład pracy pełnomocnika pozwanego, który złożył jednozdaniową odpowiedź na apelację bez jej uzasadnienia, nie był znaczny.

O sprostowaniu oczywistej niedokładności Sąd Okręgowy orzekł w punkcie I wyroku na podstawie art. 350 § 1 i 3 k.p.c.

SSO Arleta Lewandowska SSO Michał Wysocki SSR (del.) Paweł Soliński